

ANEKS NR 1 – METODYKA PRZEPROWADZENIA KRAJOWEJ OCENY RYZYKA PRANIA PIENIĘDZY I FINANSOWANIA TERRORYZMU

Wstęp

Zgodnie z Rekomendacją nr 1, wydaną przez Financial Action Task Force (FATF): „kraje powinny zidentyfikować, ocenić oraz zrozumieć ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu występujące w danym kraju, oraz powinny podjąć działania, polegające m.in. na wyznaczeniu organu lub ustanowieniu mechanizmu koordynującego działania mające na celu ocenę ryzyka i stosowanie środków nakierowanych na efektywne jego ograniczenie. W oparciu o taką analizę, kraje powinny stosować podejście oparte o analizę ryzyka (ang. *Risk-Based Approach* – RBA), aby zapewnić, że środki podjęte w celu zapobiegnięcia bądź ograniczenia ryzyka prania pieniędzy bądź finansowania terroryzmu są odpowiednie do rozpoznanych ryzyk”.¹

Podstawowymi celami takiej analizy są wskazanie możliwych zmian w krajowym systemie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w tym zmian prawa, a także określenie odpowiedniego rozdziału zasobów i ustalenie priorytetów w ich stosowaniu. Wymagana jest także jej regularna aktualizacja. Wyniki tej analizy powinny być udostępniane instytucjom obowiązującym w celu ułatwienia im dokonywania własnych ocen ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.

W 2019 r. została opublikowana pierwsza krajowa ocena ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu. Był to obszerny dokument, złożony z części głównej oraz 5 załączników, w którym przedstawiono – na podstawie dostępnych informacji – wyniki analizy zagrożeń, podatności i ryzyka w zakresie prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.

Zgodnie z przepisami *ustawy z 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu* zawarto przepisy określające podstawowe zasady przygotowywania i aktualizowania krajowej oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (zwanej dalej: krajową oceną ryzyka) oraz strategii bazującej na niej. Przewidują one, że to Generalny Inspektor Informacji Finansowej (GIIF) weryfikuje aktualność krajowej oceny ryzyka i w razie potrzeby, nie rzadziej jednak niż co 2 lata, opracowuje krajową ocenę ryzyka.

Metoda identyfikacji ryzyka

W publikacji FATF pt. „National Money Laundering and Terrorist Financing Risk Assessment” wskazano, że nie ma jednej, powszechnej metodyki przeprowadzenia oceny ryzyka prania pieniędzy. Zależy ona głównie od celów i zakresu oceny ryzyka².

Zwykle metody oceny ryzyka prania pieniędzy (PP) oraz finansowania terroryzmu (FT) bazują na identyfikacji trzech komponentów, na podstawie których szacuje się ryzyko: zagrożeniu, podatności i konsekwencjach (dodatkowo wskazuje się też prawdopodobieństwo, rozumiane

---

¹ International standards on combating money laundering and the financing of terrorism & proliferation. The FATF Recommendations, zaktualizowane w październiku 2018 r., s. 9, na: <http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/fatf-recommendations.html>.

² National Money Laundering and Terrorist Financing Risk Assessment, FATF, luty 2013 r., s. 9.

jako funkcja zagrożenia i podatności). Podstawowa różnica pomiędzy nimi dotyczy sposobu ich identyfikowania, zwłaszcza zagrożenia.

W przypadku metodyk opracowanych przez Bank Światowy czy przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy identyfikacja zagrożenia następuje na podstawie listy przestępstw bazowych dla prania pieniędzy (dodatkowo też szacunkowej wielkości środków pochodzących z tych przestępstw), kierunków przepływów nielegalnych środków, technik PP i ich trendów rozwoju. W zakresie oceny ryzyka FT identyfikacja zagrożenia następuje poprzez odniesienie się do oceny zagrożenia terroryzmem, a także informacji dotyczących zidentyfikowanych źródeł środków przeznaczanych na FT (zarówno legalnych, jak i nielegalnych) oraz sposobów ich transferowania.

Komisja Europejska, pracując nad ponadnarodową oceną ryzyka dotyczącą PP i FT, skupiła się natomiast przede wszystkim na liście *modi operandi* wykorzystywanych dla popełniania tych przestępstw. Scenariusze przestępczego działania, wskazane na tej liście są następnie przedmiotem szacowania zagrożenia, rozumianego jako ocena zamierzeń i zdolności przestępców do ich wykorzystania, a także podatności, rozumianej jako ocena środków przeciwdziałania im. W swojej metodyce Komisja Europejska³ stwierdziła, że konsekwencje PP i FT nie będą przedmiotem szczegółowej oceny ryzyka. W tym zakresie przyjęła założenie, że PP i FT generują stałe, istotne, negatywne skutki dla transparentności, dobrego zarządzania i reputacji instytucji publicznych i prywatnych, działających w UE, a także powodują znaczne szkody dla bezpieczeństwa krajowego państw członkowskich UE i gospodarki UE.

Dla celów krajowej oceny ryzyka PP i FT przyjęto następującą metodę pośrednią, polegającą na:

- ocenie „ryzyka podstawowego” odrębnie dla PP i FT, bazując w szczególności na ocenie zagrożeń związanych z przestępstwami bazowymi dla prania pieniędzy, kierunkami przepływów finansowych, szacunkami wartości majątkowych podlegających praniu czy będących przedmiotem finansowania terroryzmu, informacjach o możliwych podatnościach związanych z produktami i usługami oferowanymi na rynku, funkcjonowaniem organów wchodzących w skład krajowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (PPP/PFT), a także przepisami prawnymi i ich praktycznym stosowaniem;
- ocenie „ryzyka szacunkowego”, bazującego na ocenie ryzyka sektorowego i związanego z listą *modi operandi* (również odrębnie dla PP i FT), skompilowaną na podstawie zarówno doświadczeń krajowych, jak i zagranicznych (podobnie do sposobu opracowanego przez Komisję Europejską);
- oszacowaniu ogólnego ryzyka oddzielnie dla PP i FT, bazując na dwóch wyżej wskazanych ocenach.

Szacowanie ryzyka PP - założenia

„Ryzyko podstawowe” PP

---

³ Commission staff working document accompanying the document Report from the Commission to the European Parliament and to the Council on the assessment of the risks of money laundering and terrorist financing affecting the internal market and relating to cross-border situations, Komisja Europejska, Bruksela, 26.06.2017 r., s. 235 (Annex 3 – Methodology for assessing money laundering and terrorist financing risks affecting the internal market and related to cross-border activities), na: https://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=81272.

Poziom zagrożenia PP do oceny „ryzyka podstawowego” będzie oceniany według schematu zaprezentowanego w tabeli nr 1. Każdy z wypunktowanych elementów wskazany w poniższej tabeli jest oceniany odrębnie. Na podstawie średniej arytmetycznej z ich ocen będzie szacowany poziom zagrożenia.

Tabela nr 1 – Poziomy zagrożenia PP do oceny „ryzyka podstawowego”

Poziom zagrożenia	Charakterystyka poziomu zagrożenia (aby przypisać dany poziom ryzyka, powinny zostać spełnione warunki określone przynajmniej w 2 z 4 punktów przypisanych) ⁴
Niskie zagrożenie (1 pkt)	<ol style="list-style-type: none"> Poziom szacunków wartości majątkowych pochodzących z nielegalnej działalności (podejmowanej w Polsce lub transferowanej do Polski, a pochodzącej z przestępstw popełnianych za granicą) w skali roku: $x < 0,05\% * PKB$. Ocena zagrożenia Polski przestępczością generującą zyski (tj. przestępstwami bazowymi dla prania pieniędzy) na niskim poziomie (m.in. na bazie analiz dot. przestępczości gospodarczej, korupcji, nielegalnego handlu i przemytu narkotyków, broni, ludzi itd.). Ryzyko PP w UE określone na niskim poziomie. Polska nie jest wskazywana w znanych ocenach ryzyka innych państw jako jeden z krajów, z których pochodzą nielegalne wartości majątkowe lub do którego są one transferowane.
Średnie zagrożenie (2 pkt)	<ol style="list-style-type: none"> Poziom szacunków wartości majątkowych pochodzących z nielegalnej działalności (podejmowanej w Polsce lub transferowanej do Polski, a pochodzącej z przestępstw popełnianych za granicą) w skali roku: $0,05\% * PKB < x < 0,5\% * PKB$. Ocena zagrożenia Polski przestępczością generującą zyski (tj. przestępstwami bazowymi dla prania pieniędzy) na umiarkowanym/średnim poziomie (m.in. na bazie analiz dot. przestępczości gospodarczej, korupcji, nielegalnego handlu i przemytu narkotyków, broni, ludzi itd.). Ryzyko PP w UE określone na umiarkowanym/średnim poziomie. Polska jest wskazywana w znanych ocenach ryzyka innych państw jako jeden z krajów, z których pochodzą nielegalne wartości majątkowe lub do którego są one transferowane.
Wysokie Zagrożenie (3 pkt)	<ol style="list-style-type: none"> Poziom szacunków wartości majątkowych pochodzących z nielegalnej działalności (podejmowanej w Polsce lub transferowanej do Polski, a pochodzącej z przestępstw popełnianych za granicą) w skali roku: $0,5\% * PKB < x < 1\% * PKB$. Ocena zagrożenia Polski przestępczością generującą zyski (tj. przestępstwami bazowymi dla prania pieniędzy) na wysokim poziomie (m.in. na bazie analiz dot. przestępczości gospodarczej, korupcji, nielegalnego handlu i przemytu narkotyków, broni, ludzi itd.). Ryzyko PP w UE określone na wysokim poziomie. Polska jest wskazywana w znanych ocenach ryzyka innych państw jako jeden z głównych krajów, z których pochodzą nielegalne wartości majątkowe lub do którego są one transferowane.
Bardzo wysokie zagrożenie (4 pkt)	<ol style="list-style-type: none"> Poziom szacunków wartości majątkowych pochodzących z nielegalnej działalności (podejmowanej w Polsce lub transferowanej do Polski, a pochodzącej z przestępstw popełnianych za granicą) w skali roku: $x > 1\% * PKB$. Ocena zagrożenia Polski przestępczością generującą zyski (tj. przestępstwami bazowymi dla prania pieniędzy) na bardzo wysokim poziomie (m.in. na bazie analiz dot. przestępczości gospodarczej, korupcji, nielegalnego handlu i przemytu narkotyków, broni, ludzi itd.). Ryzyko PP w UE określone na bardzo wysokim poziomie. Polska jest wskazywana w znanych ocenach ryzyka innych państw jako główny kraj, z których pochodzą nielegalne wartości majątkowe lub do którego są one transferowane.

Poziom podatności na PP do oceny „ryzyka podstawowego” będzie badany według schematu zaprezentowanego w tabeli nr 2. Każdy z wypunktowanych elementów wskazany w poniższej tabeli jest oceniany odrębnie. Na podstawie średniej arytmetycznej z ich ocen będzie szacowany poziom podatności.

Tabela nr 2 – Poziomy podatności na PP do oceny „ryzyka podstawowego”

Poziom podatności	Charakterystyka poziomu podatności (aby przypisać dany poziom ryzyka, powinny zostać spełnione warunki określone przynajmniej w 4 z 6
--------------------------	---

⁴ W przypadku wystąpienia warunków z poziomu niższego i wyższego możliwe jest też ich uśrednienie (np. z poziomu niskiego zagrożenia i poziomu wysokiego zagrożenia – do poziomu średniego zagrożenia).

	<i>punktów przypisanych do niego</i> ⁵
Niska podatność (1 pkt)	<p>1. Podatność gospodarki jest na niskim poziomie.</p> <p>a) w odniesieniu do produktów i usług:</p> <ul style="list-style-type: none"> – brak lub stosunkowo niewielka ilość produktów i usług ułatwiających dokonywanie szybkich i anonimowych transakcji, – zabezpieczone i monitorowane kanały przepływu środków finansowych, – relatywnie niewielka ilość transakcji finansowych, w tym gotówkowych, a także innych, które mogą sprzyjać zachowaniu anonimowości przez ich zleceniodawców i beneficjentów, – relatywnie niewielka ilość transakcji o międzynarodowym charakterze; <p>b) w odniesieniu do podmiotów oferujących te produkty i usługi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wszystkie kategorie podmiotów, które powinny być instytucji obowiązkowych (IO), podlegają przepisom w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (PPP/PFT) i nadzorowi organów administracji publicznej w tym obszarze, – IO mają odpowiedni poziom świadomości obowiązków nałożonych na nie w zakresie PPP/PFT. Brak lub relatywnie niewielka ilość informacji o możliwym braku zgodności funkcjonowania tych IO z przepisami, – wg organów nadzorczych IO efektywnie analizują transakcje i stosują środki bezpieczeństwa finansowego (ŚBF), a także raportują informacje o swoich podejrzeniach do polskiej jednostki analityki finansowej (PJAF) – brak lub nieliczne przypadki nałożenia kar administracyjnych za brak zgodności IO z przepisami za zakresu PPP/PFT. <p>2. Działalność organów nadzorczych nad IO jest na wysokim poziomie.</p> <p>a) organy nadzorcze mają wystarczające zasoby kadrowe, finansowe i sprzętowe do prowadzenia kontroli IO;</p> <p>b) wyniki przeprowadzonych kontroli są podstawą do nakładania kar administracyjnych i stosowania innych instrumentów nadzorczych na IO niestosujące przepisów z zakresu PPP/PFT;</p> <p>c) wszystkie organy nadzorcze przekazują informacje o przeprowadzonych kontrolach do PJAF;</p> <p>d) współpraca z innymi krajowymi i zagranicznymi organami nadzorczymi jest na wysokim poziomie.</p> <p>3. Działalność PJAF jest na wysokim poziomie.</p> <p>a) PJAF posiada bardzo dobrą świadomość ryzyka dot. PP/FT;</p> <p>b) stosunkowo wysoka zdolność PJAF do gromadzenia i analizowania informacji o podejrzanych działaniach/transakcjach (oceniana na podstawie posiadanych uprawnień, zasobów kadrowych, sprzętowych, finansowych):</p> <ul style="list-style-type: none"> – PJAF ma bezpośredni dostęp do wszystkich baz danych organów administracji publicznej, potrzebnych do analizy informacji o podejrzanych działaniach / transakcjach, – PJAF ma uprawnienie do otrzymywania od IO i jednostek współpracujących (JW) dodatkowych informacji na wniosek, – analitycy są przeszkoleni w zakresie prowadzenia analiz, – PJAF posiada wystarczający zasób kadrowy do realizacji zadań z zakresu PFT, – PJAF posiada system informatyczny umożliwiający efektywne otrzymywanie, gromadzenie i analizowanie informacji o podejrzanych działaniach/transakcjach, – działalność PJAF jest finansowana w sposób wystarczający do jej potrzeb; <p>c) międzynarodowa współpraca PJAF ze swoimi zagranicznymi odpowiednikami jest na dobrym poziomie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedzi udzielane przez PJAF nie są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych, – średni czas na odpowiedź PJAF nie jest dłuższy niż 3 dni od dnia otrzymania zapytania, – informacje uzyskiwane od większości zagranicznych JAF nie są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych, a średni czas ich otrzymania nie jest dłuższy niż 3 dni od dnia przekazania zapytania, – PJAF posiada i wykorzystuje elektroniczne kanały łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany informacji ze wszystkimi JAF, z którymi wymienia informacje, – PJAF wymienia informacje ze wszystkimi JAF działającymi w ramach Grupy Egmont; <p>d) krajowa współpraca PJAF jest na dobrym poziomie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedzi udzielane przez PJAF nie są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych ani typ organu ścigania czy organu sprawiedliwości, – średni czas na odpowiedź PJAF jest nie dłuższy niż 3 dni od dnia otrzymania zapytania, – informacje uzyskiwane od organów nie są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych, wszystkie organy przekazują informacje w wyznaczonym przez GIIF terminie, – PJAF posiada i wykorzystuje elektroniczne kanały łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany informacji ze wszystkimi rodzajami organów ścigania. <p>4. Działalność organów ścigania jest na wysokim poziomie.</p>

⁵ W przypadku wystąpienia warunków z poziomu niższego i wyższego możliwe jest też ich uśrednienie (np. z poziomu niskiej podatności i poziomu wysokiej podatności – do poziomu średniej podatności).

	<p>a) organy ścigania posiadają bardzo dobrą świadomość ryzyka dot. PP/FT;</p> <p>b) organy ścigania mają relatywnie wysoką zdolność do przeciwdziałania ryzyku PP/FT (ocenianą na podstawie posiadanych uprawnień, zasobów kadrowych, sprzętowych, finansowych):</p> <ul style="list-style-type: none"> – mają uprawnienia do pozyskiwania wszelkich potrzebnych im informacji w trakcie prowadzonych czynności, – posiadają wystarczający zasób kadrowy do realizacji zadań z zakresu PFT, – posiadają odpowiedni sprzęt wysokiej jakości do prowadzenia czynności, – ich działalność jest finansowana w sposób wystarczający do ich potrzeb; <p>c) krajowa współpraca pomiędzy organami ścigania jest na dobrym poziomie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedzi udzielane przez te organy nie są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych ani typ organu ścigania, – organy posiadają i wykorzystują elektroniczne kanały łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany informacji pomiędzy sobą; <p>d) międzynarodowa współpraca organów ścigania z ich zagranicznymi odpowiednikami jest na dobrym poziomie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedzi udzielane przez organy ścigania nie są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych, – organy posiadają i wykorzystują elektroniczne kanały łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany informacji ze wszystkimi zagranicznymi odpowiednikami. <p>5. Działalność organów wymiaru sprawiedliwości jest na dobrym poziomie.</p> <p>a) organy posiadają bardzo dobrą świadomość ryzyka dot. PP/FT;</p> <p>b) postępowania sądowe są prowadzone w relatywnie krótkim czasie (średnio do 1 roku od przekazania aktu oskarżenia do sądu do ogłoszenia wyroku w I instancji).</p> <p>6. System prawny – istniejące przepisy prawne odpowiadają zakresowi analizowanego ryzyka i wymogom/standardom UE oraz rekomendacjom FATF.</p>
Średnia podatność (2 pkt)	<p>1. Podatność gospodarki jest na średnim poziomie.</p> <p>a) w odniesieniu do produktów i usług:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ograniczona ilość produktów i usług ułatwiających dokonywanie szybkich i anonimowych transakcji, – kanały przepływu środków finansowych są w większości przypadków zabezpieczone i monitorowane, – relatywnie duża ilość transakcji finansowych, w tym gotówkowych, a także innych, które mogą sprzyjać zachowaniu anonimowości przez ich zleceniodawców i beneficjentów, – ograniczona ilość transakcji o międzynarodowym charakterze; <p>b) w odniesieniu do podmiotów oferujących te produkty i usługi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – większość kategorii podmiotów, które powinny być IO, podlega przepisom w zakresie PPP/PFT i nadzorowi organów administracji publicznej w tym obszarze, – IO mają świadomość obowiązków nałożonych na nie w zakresie PPP/PFT. Nieliczne informacje o możliwym braku zgodności funkcjonowania tych IO z przepisami, – wg organów nadzorczych IO analizują transakcje i stosują ŚBF, a także raportują informacje o swoich podejrzeniach do PJAF – jednak zdarzają się czasami przypadki nałożenia kar administracyjnych za brak zgodności IO z przepisami za zakresu PPP/PFT. <p>2. Działalność organów nadzorczych nad IO jest na dobrym poziomie.</p> <p>a) organy nadzorcze mają raczej wystarczające zasoby kadrowe, finansowe i sprzętowe do prowadzenia kontroli IO, sporadycznie występują pewne braki w tym zakresie;</p> <p>b) wyniki przeprowadzonych kontroli są podstawą do nakładania kar administracyjnych i innych instrumentów nadzorczych na IO niestosujące przepisów z zakresu PPP/PFT;</p> <p>c) większość organów nadzorczych przekazuje informacje o przeprowadzonych kontrolach do PJAF;</p> <p>d) współpraca z innymi krajowymi i zagranicznymi organami nadzorczymi jest na dobrym poziomie.</p> <p>3. Działalność PJAF jest na dobrym poziomie.</p> <p>a) PJAF posiada dobrą świadomość ryzyka dot. PP/FT;</p> <p>b) stosunkowo dobra zdolność PJAF do gromadzenia i analizowania informacji o podejrzanych działaniach/transakcjach (oceniana na podstawie posiadanych uprawnień, zasobów kadrowych, sprzętowych, finansowych):</p> <ul style="list-style-type: none"> – PJAF ma bezpośredni lub pośredni dostęp do wszystkich baz danych organów administracji publicznej, potrzebnych do analizy informacji o podejrzanych działaniach/transakcjach, – PJAF ma uprawnienie do otrzymywania od IO i JW. dodatkowych informacji na wniosek, – większość analityków jest przeszkolona w zakresie prowadzenia analiz, – PJAF posiada wystarczający zasób kadrowy do realizacji zadań z zakresu PFT, sporadycznie występują pewne braki w tym zakresie, – PJAF posiada system informatyczny umożliwiający otrzymywanie, gromadzenie i analizowanie informacji o podejrzanych działaniach/transakcjach, – działalność PAF jest finansowana w sposób wystarczający do jej potrzeb, sporadycznie występują pewne braki w tym zakresie; <p>c) międzynarodowa współpraca PJAF ze swoimi zagranicznymi odpowiednikami jest na odpowiednim poziomie:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - odpowiedzi udzielane przez PJAF nie są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych, - średni czas na odpowiedź PJAF jest dłuższy niż 3 dni, lecz krótszy niż 7 dni od dnia otrzymania zapytania, - informacje uzyskiwane od większości JAF nie są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych, a średni czas ich otrzymania jest dłuższy niż 3 dni, lecz krótszy niż 7 dni od dnia przekazania zapytania, - PJAF posiada i wykorzystuje elektroniczne kanały łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany informacji z większością JAF, z którymi wymienia informacje, - PJAF wymienia informacje z większością JAF, które działają w ramach Grupy Egmont; <p>d) krajowa współpraca PJAF jest na dobrym poziomie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odpowiedzi udzielane przez PJAF nie są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych ani typ organu ścigania czy organu sprawiedliwości, - średni czas na odpowiedź PJAF jest dłuższy niż 3 dni, lecz krótszy niż 7 dni od dnia otrzymania zapytania, - informacje uzyskiwane od organów nie są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych, większość organów przekazuje informacje w wyznaczonym przez GIIF terminie, - PJAF posiada i wykorzystuje elektroniczne kanały łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany informacji z większością rodzajów organów ścigania. <p>4. Działalność organów ścigania jest na dobrym poziomie.</p> <p>a) organy ścigania posiadają dobrą świadomość ryzyka dot. PP/FT,</p> <p>b) organy ścigania mają dobrą zdolność do przeciwdziałania ryzyku PP/FT (oceniają na podstawie posiadanych uprawnień, zasobów kadrowych, sprzętowych, finansowych):</p> <ul style="list-style-type: none"> - mają uprawnienia do pozyskiwania większości potrzebnych im informacji w trakcie prowadzonych czynności. - posiadają wystarczający zasób kadrowy do realizacji zadań z zakresu PFT, sporadycznie występują pewne braki w tym zakresie. - posiadają odpowiedni sprzęt do prowadzenia czynności, - ich działalność jest finansowana w sposób wystarczający do ich potrzeb, sporadycznie występują pewne braki w tym zakresie; <p>c) krajowa współpraca pomiędzy organami ścigania jest na wystarczającym poziomie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odpowiedzi udzielane przez te organy nie są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych ani typ organu ścigania, - organy posiadają i wykorzystują elektroniczne kanały łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany większości informacji pomiędzy sobą; <p>d) międzynarodowa współpraca organów ścigania z ich zagranicznymi odpowiednikami jest na dobrym poziomie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odpowiedzi udzielane przez organy ścigania nie są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych. - większość organów posiada i wykorzystuje elektroniczne kanały łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany informacji z zagranicznymi odpowiednikami. <p>5. Działalność organów wymiaru sprawiedliwości jest na dobrym poziomie:</p> <p>a) organy posiadają dobrą świadomość ryzyka dot. PP/FT.</p> <p>b) postępowania sądowe są prowadzone w umiarkowanym czasie (średnio od 1 roku do 2 lat od przekazania aktu oskarżenia do sądu do ogłoszenia wyroku w I instancji).</p> <p>6. System prawny - istniejące przepisy prawne w większości odpowiadają zakresowi analizowanego ryzyka i wymogom/standardom UE oraz rekomendacjom FATF.</p>
<p>Wysoka podatność (3 pkt)</p>	<p>1. Podatność gospodarki jest na wysokim poziomie.</p> <p>a) w odniesieniu do produktów i usług:</p> <ul style="list-style-type: none"> - relatywnie duża ilość produktów i usług ułatwiających dokonywanie szybkich i anonimowych transakcji, - kanały przepływu środków finansowych nie są w dużej części przypadków zabezpieczone i monitorowane, - relatywnie duża ilość transakcji finansowych, w tym gotówkowych, a także innych, które mogą sprzyjać zachowaniu anonimowości przez ich zleceniodawców i beneficjentów, - stosunkowo duża ilość transakcji o międzynarodowym charakterze; <p>b) w odniesieniu do podmiotów oferujących te produkty i usługi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - większość kategorii podmiotów, które powinny być IO, nie podlega przepisom w zakresie PPP/PFT i nadzorowi organów administracji publicznej w tym obszarze, - IO mają niewystarczającą świadomość obowiązków nałożonych na nie w zakresie PPP/PFT. Liczne informacje o możliwym braku zgodności funkcjonowania tych IO z przepisami, - wg organów nadzorczych IO analizują transakcje i stosują ŚBF, a także raportują informacje o swoich podejrzeniach do PJAF w niewystarczający sposób – liczne przypadki nałożenia kar administracyjnych za brak zgodności IO z przepisami za zakresu PPP/PFT. <p>2. Działalność organów nadzorczych nad IO jest na niewystarczającym poziomie.</p> <p>a) organy nadzorcze mają niewystarczające zasoby kadrowe, finansowe i sprzętowe do prowadzenia kontroli IO;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> b) wyniki przeprowadzonych kontroli są podstawą do nakładania kar administracyjnych i innych instrumentów nadzorczych na IO nieostosujące przepisów z zakresu PPP/PFT; c) większość organów nadzorczych nie przekazuje informacji o przeprowadzonych kontrolach do PJAF; d) współpraca z innymi krajowymi i zagranicznymi organami nadzorczymi jest na niewystarczającym poziomie. <p>3. Działalność PJAF jest na niewystarczającym poziomie.</p> <ul style="list-style-type: none"> a) PJAF posiada niewystarczającą świadomość ryzyka dot. PP/FT; b) niewystarczająca zdolność PJAF do gromadzenia i analizowania informacji o podejrzanych działaniach/transakcjach (oceniana na podstawie posiadanych uprawnień, zasobów kadrowych, sprzętowych, finansowych): <ul style="list-style-type: none"> – PJAF ma bezpośredni lub pośredni dostęp do części baz danych organów administracji publicznej, potrzebnych do analizy informacji o podejrzanych działaniach/transakcjach, – PJAF ma niewystarczające uprawnienia do otrzymywania od IO i JW dodatkowych informacji na wniosek, – tylko niewielka część analityków jest przeszkolona w zakresie prowadzenia analiz, – PJAF posiada niewystarczający zasób kadrowy do realizacji zadań z zakresu PFT, – PJAF posiada system informatyczny umożliwiający otrzymywanie, gromadzenie i analizowanie informacji o podejrzanych działaniach/transakcjach, – działalność PJAF jest finansowana w sposób niewystarczający do jej potrzeb; c) międzynarodowa współpraca PJAF ze swoimi zagranicznymi odpowiednikami jest na niewystarczającym poziomie: <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedzi udzielane przez PJAF są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych, – średni czas na odpowiedź PJAF jest dłuższy niż 7 dni, lecz krótszy niż 30 dni od dnia otrzymania zapytania, – informacje uzyskiwane od większości JAF nie są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych, a średni czas ich otrzymania jest dłuższy niż 7 dni, lecz krótszy niż 30 dni od dnia przekazania zapytania, – PJAF posiada i wykorzystuje elektroniczne kanały łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany informacji z częścią JAF, z którymi wymienia informacje, – PJAF wymienia informacje tylko z częścią JAF, które działają w ramach Grupy Egmont; d) krajowa współpraca PJAF jest na niewystarczającym poziomie: <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedzi udzielane przez PJAF są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych oraz typ organu ścigania czy organu sprawiedliwości, – średni czas na odpowiedź PJAF jest dłuższy niż 7 dni, lecz krótszy niż 30 dni od dnia otrzymania zapytania, – informacje uzyskiwane od organów nie są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych, tylko część organów przekazuje informacje w wyznaczonym przez GIIF terminie, – PJAF posiada i wykorzystuje elektroniczne kanały łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany informacji z częścią organów ścigania. <p>4. Działalność organów ścigania jest na niewystarczającym poziomie.</p> <ul style="list-style-type: none"> a) organy ścigania posiadają ograniczoną świadomość ryzyka dot. PP/FT; b) organy ścigania mają niewystarczającą zdolność do przeciwdziałania ryzyku PP/FT (ocenianą na podstawie posiadanych uprawnień, zasobów kadrowych, sprzętowych, finansowych): <ul style="list-style-type: none"> – mają uprawnienia do pozyskiwania części potrzebnych im informacji w trakcie prowadzonych czynności, – posiadają niewystarczający zasób kadrowy do realizacji zadań z zakresu PFT, – posiadają niewystarczający sprzęt do prowadzenia czynności (braki w ilości lub jakości), – ich działalność jest finansowana w sposób niewystarczający do ich potrzeb; c) krajowa współpraca pomiędzy organami ścigania jest na niewystarczającym poziomie: <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedzi udzielane przez te organy są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych ani typ organu ścigania, – organy posiadają i wykorzystują elektroniczne kanały łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany części informacji pomiędzy sobą. d) międzynarodowa współpraca organów ścigania z ich zagranicznymi odpowiednikami jest na niewystarczającym poziomie: <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedzi udzielane przez organy ścigania są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych, – część organów posiada i wykorzystuje elektroniczne kanały łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany informacji ze swoimi zagranicznymi odpowiednikami. <p>5. Działalność organów wymiaru sprawiedliwości jest na niewystarczającym poziomie.</p> <ul style="list-style-type: none"> a) organy posiadają niewystarczającą świadomość ryzyka dot. PP/FT; b) postępowania sądowe są prowadzone w długim czasie (średnio od 2 do 3 lat od przekazania aktu oskarżenia do sądu do ogłoszenia wyroku w I instancji). <p>6. System prawny – istniejące przepisy prawne tylko w części odpowiadają zakresowi analizowanego ryzyka i wymogom/standardom UE oraz rekomendacjom FATF.</p>
--	---

<p>Bardzo wysoka podatność (4 pkt)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podatność gospodarki jest na bardzo wysokim poziomie. <ol style="list-style-type: none"> a) w odniesieniu do produktów i usług: <ul style="list-style-type: none"> – zdecydowanie duża ilość produktów i usług ułatwiających dokonywanie szybkich i anonimowych transakcji, – kanały przepływu środków finansowych nie są zabezpieczone i monitorowane, – zdecydowanie duża ilość transakcji finansowych, w tym gotówkowych, a także innych, które mogą sprzyjać zachowaniu anonimowości przez ich zleceniodawców i beneficjentów, – zdecydowanie duża ilość transakcji o międzynarodowym charakterze; b) w odniesieniu do podmiotów oferujących te produkty i usługi: <ul style="list-style-type: none"> – tylko niewielka część kategorii podmiotów, które powinny być IO, podlega przepisom w zakresie PPP/PFT i nadzorowi organów administracji publicznej w tym obszarze, – IO nie mają świadomości obowiązków nałożonych na nie w zakresie PPP/PFT. Duża ilość informacji o możliwym braku zgodności funkcjonowania tych IO z przepisami, – wg organów nadzorczych IO nie analizują transakcji i nie stosują ŚBF, a także nie raportują informacji o swoich podejrzeniach do PJAF – duża ilość przypadków nałożenia kar administracyjnych za brak zgodności IO z przepisami za zakresu PPP/PFT. 2. Działalność organów nadzorczych nad IO jest na zdecydowanie niskim poziomie. <ol style="list-style-type: none"> a) organy nadzorcze mają niewystarczające zasoby kadrowe, finansowe i sprzętowe do prowadzenia kontroli IO; b) wyniki przeprowadzonych kontroli nie są podstawą do nakładania kar administracyjnych i innych instrumentów nadzorczych na IO niestosujące przepisów z zakresu PPP/PFT; c) organy nadzorcze nie przekazują informacji o przeprowadzonych kontrolach do PJAF; d) współpraca z innymi krajowymi i zagranicznymi organami nadzorczymi jest na niskim poziomie. 3. Działalność PJAF jest na niskim poziomie. <ol style="list-style-type: none"> a) PJAF nie posiada świadomości ryzyka związanego z PP/FT; b) słaba zdolność PJAF do gromadzenia i analizowania informacji o podejranych działaniach/transakcjach (oceniana na podstawie posiadanych uprawnień, zasobów kadrowych, sprzętowych, finansowych): <ul style="list-style-type: none"> – PJAF nie ma bezpośredniego lub pośredniego dostępu do większości baz danych organów administracji publicznej, potrzebnych do analizy informacji o podejranych działaniach/transakcjach, – PJAF nie ma uprawnienia do otrzymywania od IO i JW dodatkowych informacji na wniosek, – analitycy nie są (bądź są słabo) przeszkoleni w zakresie prowadzenia analiz, – PJAF posiada niewystarczający zasób kadrowy do realizacji zadań z zakresu PFT. – PJAF nie posiada systemu informatycznego umożliwiającego otrzymywanie, gromadzenie i analizowanie informacji o podejranych działaniach/transakcjach, – działalność PJAF jest finansowana w sposób niewystarczający do jej potrzeb; c) międzynarodowa współpraca PJAF ze swoimi zagranicznymi odpowiednikami jest na niskim poziomie: <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedzi udzielane przez PJAF są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych, – średni czas na odpowiedź PJAF jest dłuższy niż 30 dni od dnia otrzymania zapytania, – informacje uzyskiwane od większości JAF są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych, a średni czas ich otrzymania jest dłuższy niż 30 dni od dnia przekazania zapytania, – PJAF nie posiada elektronicznych kanałów łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany informacji z JAF lub jeśli je posiada to ich nie wykorzystuje, – PJAF wymienia informacje tylko z JAF państw członkowskich UE; d) Krajowa współpraca PJAF jest na niskim poziomie: <ul style="list-style-type: none"> – odpowiedzi udzielane przez PJAF są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych oraz typ organu ścigania czy organu sprawiedliwości, – średni czas na odpowiedź PJAF jest dłuższy niż 30 dni od dnia otrzymania zapytania. – informacje uzyskiwane od organów nie są ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych, większość organów nie przekazuje informacji w wyznaczonym przez GIIF terminie, – PJAF nie posiada elektronicznych kanałów łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany informacji z organami ścigania lub jeśli je posiada to ich nie wykorzystuje. 4. Działalność organów ścigania jest na niskim poziomie. <ol style="list-style-type: none"> a) Organy ścigania nie posiadają świadomości ryzyka dot. PP/FT; b) Organy ścigania mają słabą zdolność do przeciwdziałania ryzyku PP/FT (ocenianą na podstawie posiadanych uprawnień, zasobów kadrowych, sprzętowych, finansowych): <ul style="list-style-type: none"> – mają uprawnienia do pozyskiwania niewielkiej części potrzebnych im informacji w trakcie prowadzonych czynności, – posiadają niewystarczający zasób kadrowy do realizacji zadań z zakresu PFT, – posiadają niewystarczający sprzęt do prowadzenia czynności (znaczne braki w ilości lub jakości), – ich działalność jest finansowana w sposób niewystarczający do ich potrzeb; c) krajowa współpraca pomiędzy organami ścigania jest na niskim poziomie:
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - odpowiedzi udzielane przez te organy są znacznie ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych ani typ organu ścigania, - organy nie posiadają elektronicznych kanałów łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany informacji pomiędzy sobą lub jeżeli posiadają, to ich nie wykorzystują; <p>d) międzynarodowa współpraca organów ścigania z ich zagranicznymi odpowiednikami jest na niskim poziomie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odpowiedzi udzielane przez organy ścigania są znacznie ograniczone ze względu na zakres i rodzaj danych, - organy nie posiadają elektronicznych kanałów łączności do szybkiej i bezpiecznej wymiany informacji ze swoimi zagranicznymi odpowiednikami lub jeżeli posiadają, to ich nie wykorzystują. <p>5. Działalność organów wymiaru sprawiedliwości jest na niskim poziomie.</p> <p>a) organy nie posiadają świadomości ryzyka dot. PP/FT;</p> <p>b) postępowania sądowe są prowadzone w bardzo długim czasie (średnio powyżej 3 lat od przekazania aktu oskarżenia do sądu do ogłoszenia wyroku w I instancji).</p> <p>6. System prawny – istniejące przepisy prawne w niewielkiej części odpowiadają zakresowi analizowanego ryzyka i wymogom/standardom UE oraz rekomendacjom FATF.</p>
--	--

Na podstawie oszacowanego poziomu zagrożenia i podatności zostanie oszacowany poziom prawdopodobieństwa wg zasad przedstawionych poniżej.

Tabela nr 3 – Sposób wyliczania poziomu prawdopodobieństwa PP do oceny „ryzyka podstawowego”

Z a g r o ż e n i e	4				
	3				
	2				
	1				
		1	2	3	4
		P o d a t n o ś ć			

Poziom prawdopodobieństwa	
prawdopodobieństwo bardzo wysokie	3,6-4
prawdopodobieństwo wysokie	2,6-3,5
prawdopodobieństwo średnie	1,6-2,5
prawdopodobieństwo niskie	1-1,5

Wg wzoru: $P_{pp} = 40\% * Z_{rp} + 60\% * P_{rp}$;

gdzie: P_{pp} – Poziom prawdopodobieństwa zajścia PP do oceny „ryzyka podstawowego”, Z_{rp} – poziom zagrożenia PP do oceny „ryzyka podstawowego”, P_{rp} – poziom podatności PP do oceny „ryzyka podstawowego”.⁶

Następnie zostanie określony poziom konsekwencji PP do oceny „ryzyka podstawowego” według schematu zaprezentowanego w tabeli nr 4. W celu określenia poziomu konsekwencji będzie badane w pierwszej kolejności, czy wystąpiły jakiegokolwiek konsekwencje społeczno-gospodarcze i konsekwencje polityczne. W drugiej kolejności na bazie dostępnych informacji w tych kategoriach w zakresie opisów w poszczególnych wierszach poniższej tabeli będzie szacowany poziom konsekwencji.

⁶ Przyjęto większą wagę dla poziomu podatności z uwagi na to, że nawet jeśli istnieje duże zagrożenie prania pieniędzy, to prawdopodobieństwo jego realizacji zależy w większym stopniu od podatności systemu PPP/PFT, który powinien przeciwdziałać realizacji tych zagrożeń. Bazując na wiedzy eksperckiej można założyć, że im wyższy poziom podatności tym większa jest „atrakcyjność” kraju, a co za tym idzie jest bardziej prawdopodobne wykorzystanie możliwości w zakresie prania pieniędzy, co wpływa tym samym ostatecznie na poziom ryzyka.

Tabela nr 4 – Poziomy konsekwencji PP do oceny „ryzyka podstawowego”

Poziom konsekwencji	Charakterystyka poziomu konsekwencji ⁷
Słabe konsekwencje (1 pkt)	Brak widocznych konsekwencji społecznych, gospodarczych i politycznych.
Umiarkowane konsekwencje (2 pkt)	1. Wystąpienie krótkotrwałych (do 1 roku) konsekwencji społeczno-gospodarczych: <ul style="list-style-type: none"> – wzrost aktywności kryminalnej, – wzrost ogólnej kwoty środków pochodzących z nielegalnych źródeł legitymizowanych w kraju lub/i transferowanych za granicę, – wzrost kosztów działalności podmiotów z sektora publicznego i prywatnego związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa ich działalności oraz społeczeństwa, – zmniejszenie dochodów sektora publicznego.
Istotne konsekwencje (3 pkt)	1. Wystąpienie krótkotrwałych (do 1 roku) konsekwencji społeczno-gospodarczych: <ul style="list-style-type: none"> – wzrost aktywności kryminalnej, – wzrost ogólnej kwoty środków pochodzących z nielegalnych źródeł legitymizowanych w kraju lub/i transferowanych za granicę, – wzrost kosztów działalności podmiotów z sektora publicznego i prywatnego związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa ich działalności oraz społeczeństwa, – zmniejszenie dochodów sektora publicznego. 2. Wystąpienie krótkotrwałych (do 1 roku) konsekwencji politycznych: <ul style="list-style-type: none"> – wzrost popularności kraju jako „raju” dla działalności przestępczej, – spadek wiarygodności kraju na arenie międzynarodowej, – objęcie kraju sankcjami politycznymi i ekonomicznymi.
Mocne konsekwencje (4 pkt)	1. Wystąpienie długotrwałych (powyżej 1 roku) konsekwencji społeczno-gospodarczych: <ul style="list-style-type: none"> – wzrost aktywności kryminalnej, – wzrost ogólnej kwoty środków pochodzących z nielegalnych źródeł legitymizowanych w kraju lub/i transferowanych za granicę, – wzrost kosztów działalności podmiotów z sektora publicznego i prywatnego związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa ich działalności oraz społeczeństwa, – zmniejszenie dochodów sektora publicznego. 2. Wystąpienie długotrwałych (powyżej 1 roku) konsekwencji politycznych: <ul style="list-style-type: none"> – wzrost popularności kraju jako „raju” dla działalności przestępczej, – spadek wiarygodności kraju na arenie międzynarodowej, – objęcie kraju sankcjami politycznymi i ekonomicznymi.

W ostatnim kroku zostanie oszacowany poziom „ryzyka podstawowego” według niżej zaprezentowanych zasad.

⁷ W celu przypisania poziomu umiarkowane lub istotne, lub mocne konsekwencje powinny wystąpić co najmniej 4 warunki określone w podpunktach (w tym – w przypadku warunków z poziomów istotne i mocne konsekwencje – co najmniej 1 występujący w punkcie 2).

Tabela nr 5 – Sposób wyliczania poziomu „ryzyka podstawowego” PP

K o n s e k w e n c j e	4				
	3				
	2				
	1				
		1	2	3	4
		Prawdopodobieństwo			

Poziom ryzyka podstawowego	
ryzyko bardzo wysokie	3,6-4
ryzyko wysokie	2,6-3,5
ryzyko średnie	1,6-2,5
ryzyko niskie	1-1,5

Wg wzoru: $R_{rp} = 60\% * P_{pp} + 40\% * K_{rp}$

Gdzie: R_{rp} – Poziom „ryzyka podstawowego”, P_{pp} – Poziom prawdopodobieństwa PP do oceny „ryzyka podstawowego”, K_{rp} – poziom konsekwencji PP do oceny „ryzyka podstawowego”.⁸

„Ryzyko szczątkowe” PP

Szacowanie „ryzyka szczątkowego” będzie opierało się przede wszystkim na oszacowaniu poziomu zagrożenia i podatności dla każdego produktu i usługi w ramach danego obszaru. Na ich bazie zostanie wyliczony uśredniony poziom zagrożenia i podatności dla danego obszaru.

Poziom zagrożenia dla każdego produktu/usługi będzie szacowany w skali od 1 punktu – minimum do 4 punktów – maksimum. Ocena poziomu zagrożenia będzie uwzględniać dwa elementy składowe: intencje sprawców oraz ich możliwości i zdolności do udanego transferowania nielegalnych lub legalnych funduszy na rzecz PP.

Tabela nr 6 – Poziomy zagrożenia

Poziom zagrożenia	Charakterystyka poziomu zagrożenia
Niskie zagrożenie (1 pkt)	Brak informacji, że sprawcy mogą (lub mają zamiar) wykorzystywać analizowany produkt/usługę i mają odpowiednie zasoby do tego. Ten sposób działania jest postrzegany przez sprawców jako nieatrakcyjny i wysoce niebezpieczny. Jest on bardzo trudny do zastosowania z uwagi na konieczne planowanie, wysoce specjalistyczną wiedzę i umiejętności. Wykorzystanie innych sposobów działania (alternatywnych do analizowanego produktu/usługi) kosztuje mniej.
Średnie zagrożenie (2 pkt)	Są pewne, nieliczne informacje, że sprawcy mogą (lub mają zamiar) wykorzystywać analizowany produkt/usługę i mają odpowiednie zasoby do tego. Analizowany produkt/usługę jest postrzegany przez sprawców jako nieatrakcyjny i niebezpieczny. Jest on trudny do zastosowania z uwagi na konieczne planowanie, wiedzę i umiejętności. Wykorzystanie innych produktów/usług (alternatywnych do analizowanej) może kosztować mniej.
Wysokie Zagrożenie (3 pkt)	Są informacje, że sprawcy wykorzystują analizowany produkt/usługę i mają odpowiednie zasoby do tego. Analizowany produkt/usługę jest postrzegany przez sprawców raczej jako atrakcyjny (również pod kątem finansowym) i całkiem bezpieczny. Wykorzystanie tego produktu/usługi wymaga planowania, wiedzy i umiejętności na średnim poziomie zaawansowania.
Bardzo	Są informacje, że sprawcy periodicznie wykorzystują analizowany produkt/usługę. Ten sposób działania

⁸ Przyjęto większą wagę dla poziomu prawdopodobieństwa z uwagi na to, że jest on funkcją zarówno poziomu zagrożenia i podatności, a tym samym powinien silniej niż poziom konsekwencji wpływać na określenie poziomu ryzyka podstawowego.

wysokie zagrożenie (4 pkt)	jest szeroko dostępny i jego zastosowanie kosztuje relatywnie niewiele w porównaniu do innych produktów/usług. Analizowany produkt/usługę jest postrzegany przez sprawców jako atrakcyjny i bezpieczny. Wymaga on niewiele planowania, wiedzy i umiejętności.
----------------------------	---

Poziom podatności systemu dla każdego produktu/usługi będzie szacowany także w skali od 1 punktu – minimum do 4 punktów – maksimum. Oszacowanie słabych stron będzie opierało się na analizie występowania oraz efektywności istniejących zabezpieczeń, przy uwzględnieniu stanu prawnego (w szczególności w zakresie regulacji rynku finansowego, uprawnień jednostek krajowego systemu PPP/PFT), informacji o praktycznym funkcjonowaniu rynku finansowego i krajowego systemu PPP/PFT.

Tabela nr 7 – Poziomy podatności

Poziom podatności	Charakterystyka poziomu podatności aby przypisać dany poziom ryzyka, powinny zostać spełnione warunki określone przynajmniej w 2 z 4 punktów przypisanych do niego ⁹
Niska podatność (1 pkt)	<ol style="list-style-type: none"> Cechy charakterystyczne produktu/usługi: <ol style="list-style-type: none"> ww. produkty i usługi są trudno dostępne, ww. produkty i usługi nie umożliwiają ukrycia danych podmiotów z nich korzystających, ww. produkty i usługi nie dają możliwości realizowania transakcji o międzynarodowym charakterze. Działalność podmiotów oferujących produkty i usługi: <ol style="list-style-type: none"> wszystkie podmioty oferujące produkty i usługi są IO; IO mają odpowiedni poziom świadomości obowiązków nałożonych na nie w zakresie PPP/PFT. Brak lub relatywnie ograniczona ilość informacji o braku zgodności funkcjonowania tych IO z przepisami z zakresu PPP/PFT; wg organów nadzorczych IO efektywnie analizują transakcje i stosują ŚBF, a także raportują informacje o swoich podejrzeniach do PJAF. Działalność organów i jednostek administracji publicznej: <ol style="list-style-type: none"> organy administracji publicznej posiadają wyczerpującą ocenę ryzyka dot. prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (PP/FT). Organy ścigania mają relatywnie wysoką zdolność do przeciwdziałania ryzyku PP/FT związanego z danym produktem/usługą (tj. istnieje duże prawdopodobieństwo, że przypadek PP/FT zostanie wykryty, a następnie w wyniku dochodzenia/śledztwa nastąpi oskarżenie i skazanie sprawców przestępstwa); stosunkowo wysoka zdolność PJAF do gromadzenia informacji o podejrzanym działaniach/transakcjach od IO i JW, wykrywania i analizowania przypadków podejrzenia PP/TF w zakresie analizowanego produktu/usługi (oceniana na podstawie posiadanych uprawnień, zasobów kadrowych, sprzętowych, finansowych). System prawny – istniejące przepisy prawne odpowiadają zakresowi analizowanego scenariusza.
Średnia podatność (2 pkt)	<ol style="list-style-type: none"> Cechy charakterystyczne produktu/usługi: <ol style="list-style-type: none"> dostęp do ww. produktów i usług jest utrudniony; ww. produkty i usługi dają pewne możliwości ukrycia danych podmiotów z nich korzystających; ww. produkty i usługi umożliwiają realizowanie transakcji o międzynarodowym charakterze. Działalność podmiotów oferujących produkty i usługi: <ol style="list-style-type: none"> większość podmiotów oferujących produkty i usługi wykorzystywane w ramach scenariusza jest IO; IO, których dotyczy zakres analizowanego scenariusza, mają świadomość obowiązków nałożonych na nie w zakresie PPP/PFT. Są pewne informacje o braku zgodności funkcjonowania tych IO z przepisami z zakresu PPP/PFT; wg organów nadzorczych IO analizują transakcje i stosują ŚBF, jakkolwiek są informacje o brakach w identyfikacji i weryfikacji klientów. IO przekazują relatywnie niewiele informacji o swoich podejrzeniach do PJAF. Działalność organów i jednostek administracji publicznej: <ol style="list-style-type: none"> organy administracji publicznej posiadają ocenę ryzyka dot. PP/FT. Organy ścigania mają zdolność do przeciwdziałania ryzyku PP/FT związanego z danym scenariuszem (tj. istnieje duże prawdopodobieństwo, że przypadek PP/FT, a następnie w wyniku dochodzenia/śledztwa nastąpi oskarżenie i skazanie sprawców przestępstwa); PJAF ma możliwości gromadzenia informacji o podejrzanym działaniach/transakcjach od IO i JW, wykrywania i analizowania przypadków podejrzenia PP/TF w zakresie analizowanego scenariusza (możliwości oceniane na podstawie posiadanych uprawnień, zasobów kadrowych,

⁹ W przypadku wystąpienia warunków z poziomu niższego i wyższego możliwe jest też ich uśrednienie (np. z poziomu niskiej podatności i poziomu wysokiej podatności – do poziomu średniej podatności).

	<p>sprzętowych, finansowych).</p> <p>4. System prawny – istniejące przepisy prawne odpowiadają w dużej części zakresowi analizowanego scenariusza.</p>
<p>Wysoka podatność (3 pkt)</p>	<p>1. Produkty i usługi możliwe do wykorzystania w ramach <i>modus operandi</i>:</p> <p>a) dostęp do ww. produktów i usług jest relatywnie łatwy;</p> <p>b) ww. produkty i usługi dają pewne możliwości ukrycia danych podmiotów z nich korzystających;</p> <p>c) ww. produkty i usługi umożliwiają realizowanie transakcji o międzynarodowym charakterze.</p> <p>2. Działalność podmiotów oferujących produkty i usługi możliwe do wykorzystania w ramach <i>modus operandi</i>:</p> <p>a) tylko część podmiotów oferujących produkty i usługi wykorzystywane w ramach scenariusza jest IO;</p> <p>b) IO, których dotyczy zakres analizowanego scenariusza, mają stosunkowo niską świadomość obowiązków nałożonych na nie w zakresie PPP/PFT. Są relatywnie liczne informacje o braku zgodności funkcjonowania tych IO z przepisami z zakresu PPP/PFT;</p> <p>c) wg organów nadzorczych IO analizują transakcje i stosują ŚBF w relatywnie niewielkim stopniu. Są stosunkowo liczne informacje o brakach w identyfikacji i weryfikacji klientów. IO przekazują relatywnie niewiele informacji o swoich podejrzeniach do PJAF.</p> <p>3. Działalność organów i jednostek administracji publicznej:</p> <p>a) organy administracji publicznej posiadają ograniczoną ocenę ryzyka dot. PP/FT. Organy ścigania mają relatywnie niską zdolność do przeciwdziałania ryzyku PP/FT związanego z danym scenariuszem (tj. istnieje prawdopodobieństwo, że przypadek PP/FT nie zostanie wykryty lub w przypadku wykrycia dochodzenie/śledztwo nie doprowadzi do oskarżenia i skazania sprawców przestępstwa);</p> <p>b) PJAF ma możliwości gromadzenia informacji o podejrzanym działaniach/transakcjach od IO i JW, wykrywania i analizowania przypadków podejrzenia PP/TF w zakresie analizowanego scenariusza jedynie w ograniczonym zakresie (możliwości oceniane na podstawie posiadanych uprawnień, zasobów kadrowych, sprzętowych, finansowych).</p> <p>4. System Prawny – istniejące przepisy prawne nie odpowiadają w dużej części zakresowi analizowanego scenariusza.</p>
<p>Bardzo wysoka podatność (4 pkt)</p>	<p>1. Produkty i usługi możliwe do wykorzystania w ramach <i>modus operandi</i>:</p> <p>a) dostęp do ww. produktów i usług jest powszechny;</p> <p>b) ww. produkty i usługi umożliwiają ukrycie danych podmiotów z nich korzystających;</p> <p>c) ww. produkty i usługi umożliwiają realizowanie transakcji o międzynarodowym charakterze.</p> <p>2. Działalność podmiotów oferujących produkty i usługi możliwe do wykorzystania w ramach <i>modus operandi</i> – ww. podmioty nie są IO.</p> <p>3. Działalność organów i jednostek administracji publicznej:</p> <p>a) organy administracji publicznej nie posiadają oceny ryzyka dot. PP/FT. Organy ścigania mają zdecydowanie niską zdolność do przeciwdziałania ryzyku PP/FT w zakresie analizowanego scenariusza (tj. istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że przypadek PP/FT nie zostanie wykryty lub w przypadku wykrycia dochodzenie/śledztwo nie doprowadzi do oskarżenia i skazania sprawców przestępstwa);</p> <p>b) PJAF ma możliwości gromadzenia informacji o podejrzanym działaniach / transakcjach od IO i JW, wykrywania i analizowania przypadków podejrzenia PP/TF w zakresie analizowanego ryzyka jedynie w zdecydowanie niewielkim zakresie (możliwości oceniane na podstawie posiadanych uprawnień, zasobów kadrowych, sprzętowych, finansowych).</p> <p>4. System prawny – istniejące przepisy prawne nie odpowiadają zakresowi analizowanego scenariusza.</p>

Przy szacowaniu „ryzyka szcztkowego” zostanie przyjęte założenie, że konsekwencje PP (rozpatrywane jako trzeci element szacowania ryzyka obok zagrożenia i podatności) nie będą oddzielnie wyliczane, w związku z trudnością ich rozróżnienia dla poszczególnych produktów/usług czy obszarów. Ich szacunek zostanie przyjęty taki sam, jaki zostanie zrobiony dla podstawowego poziomu ryzyka PP.

Na podstawie szacunków poziomu zagrożenia i podatności przyporządkowanych do obszarów (obliczonych jako średnia arytmetyczna poziomów zagrożenia i podatności oszacowanych dla poszczególnych produktów/usług w ramach danego obszaru) zostanie oszacowany poziom prawdopodobieństwa.

Tabela nr 8 – Sposób wyliczania prawdopodobieństwa

Z a g r o ż e n i e	4				
	3				
	2				
	1				
		1	2	3	4
Podatność					

Poziom prawdopodobieństwa	
prawdopodobieństwo bardzo wysokie	3,6-4
prawdopodobieństwo wysokie	2,6-3,5
prawdopodobieństwo średnie	1,6-2,5
prawdopodobieństwo niskie	1-1,5

Wg wzoru: $P_{prs} = 40\% * Z_{ps} + 60\% * P_{ps}$

Gdzie: P_{prs} – Poziom prawdopodobieństwa, Z_{ps} – poziom zagrożenia, P_{ps} – poziom podatności.¹⁰

W kolejnym etapie zostanie oszacowany poziom ryzyka dla danego obszaru w niżej zaprezentowany sposób.

Tabela nr 9 – Sposób wyliczania poziomu ryzyka dla obszaru

K o n s e k w e n c j e	4				
	3				
	2				
	1				
		1	2	3	4
Prawdopodobieństwo					

Poziom ryzyka szczytkowego	
ryzyko bardzo wysokie	3,6-4
ryzyko wysokie	2,6-3,5
ryzyko średnie	1,6-2,5
ryzyko niskie	1-1,5

¹⁰ Przyjęto większą wagę dla poziomu podatności z uwagi na to, że nawet jeśli istnieje duże zagrożenie prania pieniędzy, to prawdopodobieństwo jego realizacji zależy w większym stopniu od podatności systemu PPP/PFT, który powinien przeciwdziałać realizacji tych zagrożeń. Na bazie wiedzy eksperckiej można założyć, że poziom podatności najprawdopodobniej zwiększa atrakcyjność danego obszaru czy też produktów i usług oferowanych w jego ramach, a co za tym idzie intencję przestępców w tym zakresie – wpływając tym samym ostatecznie na poziom ryzyka.

Wg wzoru: $R_{ps} = 60\% * P_{prs} + 40\% * K_{rp}$

Gdzie: R_{ps} – Poziom ryzyka, P_{prs} – Poziom prawdopodobieństwa, K_{rp} – poziom konsekwencji PP do oceny „ryzyka podstawowego” (tj. wyliczony dla podstawowego poziomu ryzyka PP).¹¹

W ostatnim kroku zostanie oszacowane „ryzyko szcztąkowe” PP na podstawie średniej arytmetycznej poziomów ryzyka przyporządkowanych do poszczególnych obszarów.

„Ryzyko ogólne” PP

Oszacowanie „ryzyka ogólnego” PP polegałoby na skorelowaniu szacunku „ryzyka szcztąkowego” z szacunkiem „ryzyka podstawowego” w następujący sposób:

$$R_O = 33,3\% * R_P + 66,7\% * R_S$$

Gdzie: R_O – poziom „ryzyka ogólnego”, R_P – poziom „ryzyka podstawowego”, R_S – poziom „ryzyka szcztąkowego”.

Szacunkowi poziomowi „ryzyka szcztąkowego” zostanie przypisana dwukrotnie wyższa waga, z uwagi na fakt, że bazuje on na informacjach o konkretnych metodach, wykorzystywanych lub mogących być wykorzystywanych dla PP. Te informacje można również łatwiej skonfrontować z danymi na temat funkcjonowania podmiotów działających w ramach krajowego systemu PPP/PFT, a także przepisami prawnymi w celu oszacowania poziomu podatności na ich realizację. Dlatego też poziom „ryzyka szcztąkowego” jest prawdopodobnie lepiej oszacowany niż poziom „ryzyka podstawowego”, bazującego w dużej mierze na ogólnikowych informacjach.

Szacowanie ryzyka FT – założenia

„Ryzyko podstawowe” FT

Poziom zagrożenia FT do oceny „ryzyka podstawowego” będzie badany według schematu zaprezentowanego w tabeli nr 10. Każdy z wypunktowanych elementów wskazany w poniższej tabeli jest oceniany odrębnie. Na podstawie średniej arytmetycznej z ich ocen będzie szacowany poziom zagrożenia.

Tabela nr 10 – Poziomy zagrożenia FT do oceny „ryzyka podstawowego”

Poziom zagrożenia	Charakterystyka poziomu zagrożenia <i>(aby przypisać dany poziom ryzyka, powinny zostać spełnione warunki określone przynajmniej w 3 z 4 punktów przypisanych do niego)</i> ¹²
Niskie zagrożenie (1 pkt)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poziom szacunków wartości majątkowych będących przedmiotem FT w skali roku: $x < 0,000005\% * PKB$. 2. Ryzyko finansowania terroryzmu w UE określone na niskim poziomie. 3. Informacje pochodzące z jednego źródła o możliwym wykorzystywaniu Polski do pozyskiwania lub transferowania wartości majątkowych na cele terrorystów. 4. Zagrożenie wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym w Polsce. 5. Nie został wprowadzony w Polsce żaden ze stopni alarmowych przewidzianych w art. 15 <i>ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych</i>.
Średnie zagrożenie (2 pkt)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poziom szacunków wartości majątkowych będących przedmiotem FT w skali roku: $0,000005\% * PKB < x < 0,000025\% * PKB$ 2. Ryzyko finansowania terroryzmu w UE zostało określone na średnim poziomie. 3. Informacje pochodzące z kilku źródeł o możliwym wykorzystywaniu Polski do pozyskiwania lub

¹¹ Przyjęto większą wagę dla poziomu prawdopodobieństwa z uwagi na to, że jest on funkcją zarówno poziomu zagrożenia i podatności, a tym samym powinien silniej niż poziom konsekwencji wpływać na określenie poziomu ryzyka szcztąkowego.

¹² W przypadku wystąpienia warunków z poziomu niższego i wyższego możliwe jest też ich uśrednienie (np. z poziomu niskiego zagrożenia i poziomu wysokiego zagrożenia – do poziomu średniego zagrożenia).

	<p>transferowania wartości majątkowych na cele terrorystów.</p> <p>4. Zagrożenie wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym w Polsce.</p> <p>5. Został wprowadzony w Polsce jeden z nw. stopni alarmowych przewidzianych w art. 15 <i>ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych</i>: ALFA, ALFA-CRP.</p>
Wysokie Zagrożenie (3 pkt)	<p>1. Poziom szacunków wartości majątkowych będących przedmiotem FT w skali roku: $0,000025\%*PKB < x < 0,00005\%*PKB$</p> <p>2. Ryzyko finansowania terroryzmu w UE określone na wysokim poziomie.</p> <p>3. Informacje z jednego źródła o wykorzystywaniu Polski do pozyskiwania lub transferowania wartości majątkowych na cele terrorystów.</p> <p>4. Zagrożenie wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym w Polsce.</p> <p>5. Został wprowadzony w Polsce jeden z nw. stopni alarmowych przewidzianych w art. 15 <i>ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych</i>: BRAVO, BRAVO-CRP.</p>
Bardzo wysokie zagrożenie (4 pkt)	<p>1. Poziom szacunków wartości majątkowych będących przedmiotem FT w skali roku: $x > 0,00005\%*PKB$</p> <p>2. Ryzyko finansowania terroryzmu w UE określone na bardzo wysokim poziomie.</p> <p>3. Informacje z różnych źródeł o wykorzystywaniu Polski do pozyskiwania lub transferowania wartości majątkowych na cele terrorystów.</p> <p>4. Zagrożenie wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym w Polsce.</p> <p>5. Został wprowadzony w Polsce jeden z nw. stopni alarmowych przewidzianych w art. 15 <i>ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych</i>: CHARLIE, CHARLIE-CRP, DELTA, DELTA-CRP.</p>

Poziom podatności na FT do oceny „ryzyka podstawowego” będzie badany według schematu wskazanego w Tabeli nr 2.

Na podstawie oszacowanego poziomu zagrożenia i podatności zostanie oszacowany poziom prawdopodobieństwa wg zasad przedstawionych poniżej.

Tabela nr 11 – Sposób wyliczania poziomu prawdopodobieństwa FT do oceny „ryzyka podstawowego”

Z a g r o ż e n i e	4				
	3				
	2				
	1				
		1	2	3	4
		P o d a t n o ś ć			

Poziom prawdopodobieństwa	
prawdopodobieństwo bardzo wysokie	3,6-4
prawdopodobieństwo wysokie	2,6-3,5
prawdopodobieństwo średnie	1,6-2,5
prawdopodobieństwo niskie	1-1,5

Wg wzoru: $P_{pp\_ft} = 40\% * Z_{rp} + 60\% * P_{rp\_ft}$

Gdzie: P_{pp_ft} – Poziom prawdopodobieństwa zajścia FT do oceny „ryzyka podstawowego”, Z_{rp} – poziom zagrożenia FT do oceny „ryzyka podstawowego”, P_{rp_ft} – poziom podatności na FT do oceny „ryzyka podstawowego”.¹³

¹³ Przyjęto większą wagę dla poziomu podatności z uwagi na to, że nawet jeśli istnieje duże zagrożenie finansowanie terroryzmu, to prawdopodobieństwo jego realizacji zależy w większym stopniu od podatności systemu PPP/PFT, który powinien przeciwdziałać realizacji tych zagrożeń. Bazując na wiedzy eksperckiej można założyć, że im wyższy poziom podatności tym większa jest „atrakcyjność” kraju, a co za tym idzie jest bardziej prawdopodobne wykorzystanie możliwości w zakresie finansowania terroryzmu, co wpływa tym samym ostatecznie na poziom ryzyka

Następnie zostanie określony poziom konsekwencji FT do oceny „ryzyka podstawowego” według schematu zaprezentowanego w tabeli nr 12. W celu określenia poziomu konsekwencji będzie badane w pierwszej kolejności, czy wystąpiły jakiegokolwiek konsekwencje społeczno-gospodarcze i konsekwencje polityczne. W drugiej kolejności na bazie dostępnych informacji w tych kategoriach w zakresie opisów w poszczególnych wierszach poniższej tabeli będzie szacowany poziom konsekwencji.

Tabela nr 12 – Poziomy konsekwencji FT do oceny „ryzyka podstawowego”

Poziom konsekwencji	Charakterystyka poziomu konsekwencji ¹⁴
Słabe konsekwencje (1 pkt)	Brak widocznych konsekwencji społecznych, gospodarczych i politycznych.
Umiarkowane konsekwencje (2 pkt)	Wystąpienie krótkotrwałych (do 1 roku) konsekwencji społeczno-gospodarczych: <ul style="list-style-type: none"> – wzrost aktywności terrorystycznej na terenie kraju, – wzrost aktywności kryminalnej, finansującej działalność terrorystyczną, – wzrost ogólnej kwoty środków pochodzących z nielegalnych źródeł legitymizowanych w kraju lub/i transferowanych za granicę, – wzrost kosztów działalności podmiotów z sektora publicznego i prywatnego związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa ich działalności oraz społeczeństwa, – zmniejszenie dochodów sektora publicznego.
Istotne konsekwencje (3 pkt)	1. Wystąpienie krótkotrwałych (do 1 roku) konsekwencji społeczno-gospodarczych: <ul style="list-style-type: none"> – wzrost aktywności terrorystycznej na terenie kraju, – wzrost aktywności kryminalnej, finansującej działalność terrorystyczną, – wzrost ogólnej kwoty środków pochodzących z nielegalnych źródeł legitymizowanych w kraju lub/i transferowanych za granicę, – wzrost kosztów działalności podmiotów z sektora publicznego i prywatnego związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa ich działalności oraz społeczeństwa, – zmniejszenie dochodów sektora publicznego. 2. Wystąpienie krótkotrwałych (do 1 roku) konsekwencji politycznych: <ul style="list-style-type: none"> – wzrost popularności kraju jako „raju” dla działalności przestępczej, – spadek wiarygodności kraju na arenie międzynarodowej, – objęcie kraju sankcjami politycznymi i ekonomicznymi.
Mocne konsekwencje (4 pkt)	1. Wystąpienie długotrwałych (powyżej 1 roku) konsekwencji społeczno-gospodarczych: <ul style="list-style-type: none"> – wzrost aktywności terrorystycznej na terenie kraju, – wzrost aktywności kryminalnej, finansującej działalność terrorystyczną, – wzrost ogólnej kwoty środków pochodzących z nielegalnych źródeł legitymizowanych w kraju lub/i transferowanych za granicę, – wzrost kosztów działalności podmiotów z sektora publicznego i prywatnego związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa ich działalności oraz społeczeństwa, – zmniejszenie dochodów sektora publicznego. 2. Wystąpienie długotrwałych (powyżej 1 roku) konsekwencji politycznych: <ul style="list-style-type: none"> – wzrost popularności kraju jako „raju” dla działalności przestępczej, – spadek wiarygodności kraju na arenie międzynarodowej, – objęcie kraju sankcjami politycznymi i ekonomicznymi.

W ostatnim kroku zostanie oszacowany poziom „ryzyka podstawowego” według niżej zaprezentowanych zasad.

Tabela nr 13 – Sposób wyliczania poziomu „ryzyka podstawowego” FT

¹⁴ W celu przypisania poziomu umiarkowane lub istotne, lub mocne konsekwencje powinny wystąpić co najmniej 4 warunki określone w podpunktach (w tym – w przypadku warunków z poziomów istotne i mocne konsekwencje – co najmniej 1 występujący w punkcie 2).

K o n s e k w e n c j e	4					Poziom ryzyka podstawowego	
	3						ryzyko bardzo wysokie 3,6-4
	2						ryzyko wysokie 2,6-3,5
	1						ryzyko średnie 1,6-2,5
		1	2	3	4	ryzyko niskie 1-1,5	
		Prawdopodobieństwo					

Wg wzoru: $R_{rp\_ft} = 60\% * P_{pp\_ft} + 40\% * K_{rp\_ft}$

Gdzie: R_{rp_ft} – Poziom „ryzyka podstawowego”, P_{pp_ft} – Poziom prawdopodobieństwa FT do oceny „ryzyka podstawowego”, K_{rp_ft} – poziom konsekwencji FT do oceny „ryzyka podstawowego”.¹⁵

„Ryzyko szcątkowe” FT

Szacowanie „ryzyka szcątkowego” będzie opierało się przede wszystkim na oszacowaniu poziomu zagrożenia i podatności dla każdego produktu i usługi w ramach danego obszaru. Na ich bazie zostanie wyliczony uśredniony poziom zagrożenia i podatności dla danego obszaru.

Poziom zagrożenia dla każdego produktu/usługi będzie szacowany w skali od 1 punktu – minimum do 4 punktów – maksimum. Ocena poziomu zagrożenia będzie uwzględniać dwa elementy składowe: intencje sprawców oraz ich możliwości i zdolności do udanego transferowania nielegalnych lub legalnych funduszy na rzecz FT. Będzie ona dokonana w oparciu o schemat przedstawiony w Tabeli nr 6.

Poziom podatności systemu dla produktu/usługi będzie szacowany także w skali od 1 punktu – minimum do 4 punktów – maksimum. Oszacowanie słabych stron będzie opierało się na analizie występowania oraz efektywności istniejących zabezpieczeń, przy uwzględnieniu stanu prawnego (w szczególności w zakresie regulacji rynku finansowego, uprawnień jednostek krajowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu), informacji o praktycznym funkcjonowaniu rynku finansowego i krajowego systemu PPP/PFT. Szacowanie poziomu podatności będzie dokonane w oparciu o schemat przedstawiony w Tabeli nr 7.

Przy szacowaniu „ryzyka szcątkowego” zostanie przyjęte założenie, że konsekwencje FT (rozpatrywane jako trzeci element szacowania ryzyka obok zagrożenia i podatności) nie będą oddzielnie wyliczane, w związku z trudnością ich rozróżnienia dla poszczególnych produktów/usług czy obszarów. Ich szacunek zostanie przyjęty taki sam, jaki zostanie zrobiony dla podstawowego poziomu ryzyka finansowania terroryzmu.

¹⁵ Przyjęto większą wagę dla poziomu prawdopodobieństwa z uwagi na to, że jest on funkcją zarówno poziomu zagrożenia i podatności, a tym samym powinien silniej niż poziom konsekwencji wpływać na określenie poziomu ryzyka podstawowego.

Na podstawie szacunków poziomu zagrożenia i podatności przyporządkowanych do obszarów (obliczonych jako średnia arytmetyczna poziomów zagrożenia i podatności oszacowanych dla poszczególnych produktów/usług w ramach danego obszaru) zostanie oszacowany poziom prawdopodobieństwa.

W kolejnym etapie zostanie oszacowany poziom ryzyka dla danego obszaru w niżej zaprezentowany sposób.

Tabela nr 14 – Sposób wyliczania poziomu „ryzyka szczątkowego” FT

K o n s e k w e n c j e	4				
	3				
	2				
	1				
		1	2	3	4
		Prawdopodobieństwo			

Poziom ryzyka szczątkowego	
ryzyko bardzo wysokie	3,6-4
ryzyko wysokie	2,6-3,5
ryzyko średnie	1,6-2,5
ryzyko niskie	1-1,5

Wg wzoru: $R_{s\_ft} = 60\% * P_{p\_ft} + 40\% * K_{kp\_ft}$

Gdzie: R_{s_ft} – Poziom ryzyka, P_{p_ft} – poziom prawdopodobieństwa, K_{kp_ft} – poziom konsekwencji FT do oceny „ryzyka podstawowego” (wyliczony dla podstawowego poziomu ryzyka FT).¹⁶

W ostatnim kroku zostanie oszacowane „ryzyko szczątkowe” FT na podstawie średniej arytmetycznej poziomów ryzyka przyporządkowanych do poszczególnych obszarów.

„Ryzyko ogólne” FT

Oszacowanie „ryzyka ogólnego” FT polegałoby na skorelowaniu szacunku „ryzyka szczątkowego” z szacunkiem „ryzyka podstawowego” w następujący sposób:

$$R_{O\_ft} = 33,3\% * R_{p\_ft} + 66,7\% * R_{S\_ft}$$

Gdzie: R_{O_ft} – poziom „ryzyka ogólnego”, R_{p_ft} – poziom „ryzyka podstawowego”, R_{S_ft} – poziom „ryzyka szczątkowego”.

Szacunkowi poziomu „ryzyka szczątkowego” zostanie przypisana dwukrotnie wyższa waga, z uwagi na fakt, że bazuje on na informacjach o konkretnych metodach, wykorzystywanych lub mogących być wykorzystywanych dla FT. Te informacje można również łatwiej skonfrontować z danymi na temat funkcjonowania podmiotów działających w ramach krajowego systemu PPP/PFT, a także przepisami prawnymi w celu oszacowania poziomu podatności na ich realizację. Dlatego też poziom „ryzyka szczątkowego” jest prawdopodobnie

¹⁶ Przyjęto większą wagę dla poziomu prawdopodobieństwa z uwagi na to, że jest on funkcją zarówno poziomu zagrożenia i podatności, a tym samym powinien silniej niż poziom konsekwencji wpływać na określenie poziomu ryzyka podstawowego. Na bazie wiedzy eksperckiej można założyć, że poziom podatności najprawdopodobniej zwiększa atrakcyjność danego obszaru czy też produktów i usług oferowanych w jego ramach, a co za tym idzie intencję przestępców w tym zakresie – wpływając tym samym ostatecznie na poziom ryzyka

lepiej oszacowany niż poziom „ryzyka podstawowego”, bazującego w dużej mierze na ogólnikowych informacjach.

Otrzymana wartość „ryzyka ogólnego” zostanie przyporządkowana do określonego poziomu ryzyka przy wykorzystaniu następujących przedziałów:

- ryzyko bardzo wysokie – $\langle 3,6;4,0 \rangle$,
- ryzyko wysokie – $\langle 2,6;3,5 \rangle$,
- ryzyko średnie – $\langle 1,6;2,5 \rangle$,
- ryzyko niskie – $\langle 1,0;1,5 \rangle$.

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	7842598.29494335.19336325
Nazwa dokumentu	ANEKS_NR 1_FINAL 3.pdf
Tytuł dokumentu	ANEKS_NR 1_FINAL 3
Sygnatura dokumentu	IF10.033.1.2023
Data dokumentu	2023-11-27 10:37:57
Skrót dokumentu	22AA85989FE5A37BC65AC5799C9C1DFAB9 A31197
Wersja dokumentu	1.4
Data podpisu	2023-11-27
Sygnatariusz	Magdalena Rzeczkowska
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego
	EZD 3.116.9.9.
Data wydruku:	2023-12-04 23:08:26
Autor wydruku:	Pajewska Anna